

Vlaams
Parlement

stuk **1374** (2011-2012) – Nr. 1
ingediend op 22 november 2011 (2011-2012)

Verslagmoment

over de Europese Ministerraden Landbouw
van juli, september en oktober 2011

Verslag

namens de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
uitgebracht door mevrouw Els Robeyns

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jos De Meyer.

Vaste leden:

de heren Lode Ceysens, Jos De Meyer, mevrouw Tinne Rombouts, de heer Jan Verfaillie;
mevrouw Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, de heer Stefaan Sintobin, mevrouw Linda Vissers;
de heren Karlos Callens, Marc Vanden Bussche;
de heer John Crombez, mevrouw Els Robeyns;
de heer Mark Demesmaecker, mevrouw Tine Eerlingen;
de heer Peter Reekmans;
de heer Dirk Peeters.

Plaatsvervangers:

de heren Robrecht Bothuyne, Jan Durnez, Marc Van de Vijver, Johan Verstreken;
de heren Pieter Huybrechts, Chris Janssens, mevrouw Marleen Van den Eynde;
mevrouw Lydia Peeters, de heer Bart Tommelein;
de heren Marcel Logist, Bart Martens;
de heer Matthias Diependaele, mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck;
mevrouw Patricia De Waele;
de heer Hermes Sanctorum.

INHOUD

I.	Uiteenzetting door mevrouw Loes Lysens, attaché Landbouw.....	4
1.	Raad Landbouw en Visserij van 19 juli 2011	4
1.1.	Werkprogramma Poolse EU-voorzitterschap	4
1.2.	Groenboek Promotiebeleid	4
1.3.	Diversen.....	4
2.	Raad Landbouw en Visserij van 20 september 2011	5
2.1.	Minstbedeelden.....	5
2.2.	Gebruik van biomassa als energiebron.....	5
2.3.	Diversen.....	5
3.	Raad Landbouw van 20 en 21 oktober 2011.....	5
3.1.	GLB-pakket.....	5
3.2.	Diversen.....	5
II.	Uiteenzetting door minister-president Kris Peeters	6
1.	Positieve elementen.....	6
2.	Negatieve elementen	6
3.	Vlaamse klemtonen	7
3.1.	Pijler I.....	7
3.2.	Vergroeningsvoorstellen.....	8
III.	Bespreking	10
	Gebruikte afkortingen	17

Op 26 oktober 2011 organiseerde de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid een verslagmoment over de landbouwdossiers die tijdens de Europese Minister-raden Landbouw en Visserij van juli, september en oktober werden besproken. Mevrouw Loes Lysens, attaché Landbouw van de Vlaamse vertegenwoordiging bij de Permanente Vertegenwoordiging van België bij de Europese Unie, bracht verslag uit van de Europese Ministerraden. Minister-president Kris Peeters gaf duiding bij de wetgevende voorstellen van de Europese Commissie voor de hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en de Vlaamse reactie hierop.

I. UITEENZETTING DOOR MEVROUW LOES LYSENS, ATTACHÉ LANDBOUW

Mevrouw *Loes Lysens* brengt verslag uit over de landbouwdossiers van de Europese Ministerraden Landbouw en Visserij van juli, september en oktober 2011.

1. Raad Landbouw en Visserij van 19 juli 2011

1.1. *Werkprogramma Poolse EU-voorzitterschap*

Polen heeft twee belangrijke prioriteiten voor het voorzitterschap gedurende de tweede helft van 2011, namelijk de hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en de hervorming van het gemeenschappelijk visserijbeleid. Daarnaast wordt gehoopt op een akkoord met het Europees Parlement in eerste lezing over de contractualisering in de zuivelsector – wat de uitwerking in wetgeving betekent van de aanbevelingen van de High Level Group Zuivel – en over het kwaliteitspakket, namelijk het onderdeel over de vereenvoudiging van de erkenningsprocedures voor Europese streekproducten. Ook het groenboek over promotiebeleid staat bovenaan de Poolse agenda.

1.2. *Groenboek Promotiebeleid*

De Europese Commissie wil het promotiebeleid financieel en inhoudelijk versterken, door meer in te zetten op promotie in derde landen. De lidstaten stelden in een eerste reactie dat ze het groenboek verwelkomen en vroegen de Commissie om te zoeken naar een evenwicht tussen promotie op de interne markt en promotie in derde landen. België vroeg hierbij een flexibel en eenvoudig beleid.

Het groenboek werd ook besproken tijdens de informele Raad Landbouw van 13 september en tot eind september vond een publieke consultatieronde plaats. De conclusies hiervan zullen worden gepresenteerd tijdens de Raad Landbouw van november 2011 en eind 2012 worden de wetgevende voorstellen verwacht.

Tijdens de informele Raad van 13 september vond een oriënterend debat plaats, waarbij de mening van de lidstaten werd gevraagd over de werking van het huidige promotiebeleid. Daaruit kwam naar voren dat het huidige systeem van jaarlijkse oproepen door de lidstaten gesteund wordt en ook de huidige cofinanciering door lidstaten en/of de sector werd positief geëvalueerd. De lidstaten willen wel meer aandacht schenken aan kwetsbare sectoren of sectoren in economische moeilijkheden.

1.3. *Diversen*

De Commissie gaf toelichting bij de conclusies van de reflectiegroep Rundvlees. De aanbevelingen, die ook meegenomen zullen worden in de hervorming van het GLB (Gemeenschappelijk Landbouwbeleid), handelden vooral over transparantie en het verhogen van de onderhandelingsmarge voor de producenten.

De Commissie gaf ook een update over de EHEC-crisis (EHEC: Enterohaemorrhagische *Escherichia coli*).

Aangezien het bestrijden van voedselcrisisen in Afrika een van de prioriteiten is van de G20, vroeg Frankrijk – als huidig voorzitter van de G20 – aan de Commissie om zich te buigen over de actuele voedselcrisis in de Hoorn van Afrika.

2. Raad Landbouw en Visserij van 20 september 2011

2.1. *Minstbedeelden*

De Commissie, het voorzitterschap en een aantal lidstaten hebben de blokkerende minderheid van lidstaten (Nederland, Denemarken, Duitsland, Zweden, Verenigd Koninkrijk en Tsjechië) opgeroepen om hun principiële bezwaren in het dossier te laten varen, om zo een sociaal verantwoorde uitweg te vinden voor 2012 en 2013. Er werd echter geen vooruitgang geboekt. Frankrijk en België hebben aan het voorzitterschap expliciet gevraagd om het dossier opnieuw te behandelen tijdens de Raad van oktober.

Op 3 oktober heeft de Raad Sociale Zaken het dossier besproken, aangezien er een aangepast voorstel werd gepresenteerd, maar er werd opnieuw geen vooruitgang geboekt. Tijdens de Raad Landbouw van 20 oktober werd het dossier nogmaals besproken, maar er werd geen uitweg gevonden. Het voorzitterschap heeft aangegeven dat het dossier verder wordt bekeken.

2.2. *Gebruik van biomassa als energiebron*

Als opvolging van een technisch seminarie dat het Poolse voorzitterschap in juli had georganiseerd, vond een oriënterend debat plaats. De lidstaten spraken zich uit over de mogelijke rol van het landbouwbeleid bij de productie van vaste biomassa voor energiedoelinden en gaven hun mening over de import van vaste biomassa uit derde landen.

Voedselproductie blijft voor de lidstaten de eerste prioriteit van de landbouwsector, de import van vaste biomassa uit derde landen moet altijd geëvalueerd worden op de milieubelasting van het transport en in pijler II van het GLB zijn al een aantal instrumenten voorhanden om de productie van vaste biomassa te stimuleren.

2.3. *Diversen*

De EHEC-crisis kwam opnieuw kort aan bod. Frankrijk, Spanje en Italië presenteerden een lijst van crisismaatregelen, met de vraag dat de Commissie die in de toekomst opneemt in de wetgeving. De Commissie zal een aantal elementen overnemen in de GLB-voorstellen.

3. Raad Landbouw van 20 en 21 oktober 2011

3.1. *GLB-pakket*

Op 12 oktober heeft de Europese Commissie zeven voorstellen voor de hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid gepresenteerd. Het gaat om drie kleinere voorstellen die vooral technische kwesties behandelen en vier grote voorstellen: directe steun, plattelandsontwikkeling, marktmaatregelen en horizontale bepalingen: financieel beheer, cross compliance, controles en monitoring.

In de raden van november en december zal hierover een gedachtewisseling plaatsvinden. Ondertussen gebeurt een technische analyse van de voorstellen in raadswerkgroepen en het Speciaal Comité Landbouw. Er wordt pas in 2013, onder Iers of Litouws voorzitterschap, een akkoord verwacht. In dit dossier treden de Raad en het Europees Parlement samen op als cowetgever.

3.2. *Diversen*

De Commissie heeft erop gewezen dat de deadline van 1 januari 2012 voor de vervanging van de batterijkooien voor leghennen nadert en vroeg de lidstaten om vaart te zetten achter de omschakeling. Eind oktober wordt een technische vergadering samengeroepen om een pragmatische oplossing te vinden voor het controle- en sanctiebeleid dat vanaf 1 januari 2012 wordt toegepast, om het onnodig vernietigen van eieren te voorkomen.

II. UITEENZETTING DOOR MINISTER-PRESIDENT KRIS PEETERS

Minister-president *Kris Peeters* geeft toelichting bij de voorstellen van de Europese Commissie voor de hervorming van het GLB en de gevolgen voor Vlaanderen.

Op 12 oktober presenteerde de Europese Commissie haar voorstellen om het gemeenschappelijk landbouwbeleid te hervormen. De voorstellen bevatten een aantal elementen die positief genoemd kunnen worden. Maar bij een eerste lezing van de voorstellen nemen volgens de minister-president de negatieve elementen voor Vlaanderen duidelijk de bovenhand.

De minister-president onderstreept dat de onderhandelingen lang zullen duren en moeilijk zullen verlopen, aangezien ook het Europees Parlement een rol speelt in de besluitvorming en omwille van de zichtbaar tegengestelde visies tussen oude en nieuwe lidstaten.

1. Positieve elementen

De minister-president duidt zes positieve elementen aan:

- het behoud van het tweepijlerbeleid op zich;
- de extra steun die kan gegeven worden via directe steun aan de jonge landbouwers;
- de rechtsbasis die voorzien wordt om snel te kunnen optreden bij toekomstige crisissen in de sector;
- de versterking van de producentenorganisaties;
- de ondersteuning van de groente- en fruitsector via producentenorganisaties die behouden blijft;
- de ondersteuning van duurzame investeringen die mogelijk blijft in pijler II.

2. Negatieve elementen

Vlaanderen dreigt volgens de minister-president echter op alle fronten slachtoffer te worden van een gemeenschappelijk landbouwbeleid dat geheroriënteerd wordt richting Centraal- en Oost-Europese lidstaten. Bovendien worden de lidstaten die de afgelopen jaren actief geïnvesteerd hebben in een competitieve, innovatieve en intensieve landbouwsector, zoals Vlaanderen en Nederland, zwaar benadeeld.

De directe steun zal in zijn geheel dalen en bovendien herverdeeld worden tussen de lidstaten. Vlaanderen dreigt hierdoor bijna 20 percent directe steun – meer dan 40 miljoen euro – te moeten inleveren tegen 2020.

Door de overschakeling van het historisch model naar het regionaal model tegen 2019 zullen alle landbouwers hetzelfde bedrag per hectare ontvangen. Het zal niet mogelijk zijn om te variëren tussen sectoren, om zo tegemoet te komen aan economische problemen. Bovendien ontvangen grondloze bedrijven geen steun. Sectoren zoals de varkenssector blijven dus in de kou staan.

Er wordt van de landbouwsector verwacht dat aan bijkomende normen wordt voldaan om het landbouwbeleid te vergroenen. 30 percent van de directe steun zal afhankelijk gesteld worden van deze vergroening. De normen die hierbij voorgesteld worden, zijn uniform voor heel Europa. Het zijn allemaal grondgebonden voorwaarden en ze houden op geen enkele manier rekening met de specifieke kenmerken van de verschillende productiegebieden. Het zal bijzonder lastig worden voor landen waar aan landbouw wordt gedaan in een meer verstedelijkte omgeving, zoals Vlaanderen en Nederland, om aan deze eisen te voldoen.

Uit een eerste analyse van de administratie over de vergroening blijkt volgens de minister-president dat de opportuiniteitskost voor de Vlaamse landbouwsector zeer groot zal zijn en duidelijk hoger ligt dan de vergroeningspremie die ontvangen kan worden.

De gekoppelde steun die Vlaanderen vandaag hoofdzakelijk gebruikt voor de zoogkoeien-premie zal in de toekomst beperkt worden.

De Commissie heeft volgens de minister-president geen lessen getrokken uit de talrijke crisissen in de landbouwsector van de afgelopen jaren: er worden geen instrumenten voorzien om tegemoet te komen aan prijsvolatiliteit, en de bestaande instrumenten inzake marktbeheer, zoals de suikerquota, worden afgebouwd zonder gedetailleerd studiewerk hierover.

Het menu van maatregelen dat opgenomen is in pijler II wordt uitgebreid. Dat is op zich een goede zaak. Zo zijn er heel wat nieuwe mogelijkheden wat het risicobeleid betreft, maar aangezien de budgetten niet mee stijgen, staan deze potentieel nieuwe maatregelen in concurrentie met de bestaande maatregelen van pijler II.

Tot slot geeft de minister-president aan dat ook de administratieve vereenvoudiging, onder andere met betrekking tot de randvoorwaarden, veraf blijkt te zijn. Dat wordt trouwens ook door de Commissie zelf toegegeven, stipt de spreker aan.

3. Vlaamse klemtonen

Vlaanderen zal zich volgens de minister-president de volgende maanden concentreren op de belangrijke elementen waarvoor een bijsturing absoluut wenselijk is. Het is de bedoeling om coalities te vormen met landen die zich in dezelfde situatie bevinden, zoals Nederland en Denemarken, en klemtonen naar voren te schuiven.

De minister-president stipt de prioriteiten aan:

- het uitbreiden van de vergroeningsvoorwaarden tot een lijst met mogelijke maatregelen die dezelfde milieuwinsten kunnen opleveren als de maatregelen die nu voorzien worden, maar die goedkoper uitgevoerd kunnen worden;
- het milderen van de voorziene sterke afbouw van de directe steun voor de Vlaamse landbouwsector door onder andere te eisen dat de niet-gebruikte middelen binnen Vlaanderen hergebruikt kunnen worden;
- het versterken van de definitie van actieve landbouwer, zodat de beschikbare steun terecht kan komen bij de landbouwers die hier het meest nood aan hebben en het beheer op een administratief zo eenvoudig mogelijke manier kan gebeuren. Het eisen van meer flexibiliteit met betrekking tot het financieel beheer en het inhoudelijk beleid zijn daarbij essentieel;
- alle maatregelen moeten op regionaal niveau mogelijk zijn en daar ook toegepast kunnen worden, zowel wat de directe steun als het plattelandsbeleid betreft.

De minister-president gaat dieper in op twee onderdelen: pijler I en de vergroeningsvoorstellen.

3.1. Pijler I

Het huidige Europese landbouwbeleid bestaat uit drie grote onderdelen: pijler I – met enerzijds het inkomensbeleid dat volledig Europees gefinancierd wordt en anderzijds het markt- en handelsbeleid met exportsubsidies, interventie, private opslag enzovoort –, en pijler II – het plattelandsontwikkelingsbeleid.

In de voorstellen van de Europese Commissie worden wijzigingen voorgesteld voor de drie grote onderdelen. Vooral het inkomensbeleid (directe steun) wordt volgens de minister-president ingrijpend gewijzigd.

Het inkomensbeleid bestaat pas sinds de jaren negentig. Daarvoor bestond een systeem van gegarandeerde jaarlijks vastgestelde prijzen voor een aantal basisteelten. Dat systeem

was gekoppeld aan de afscherming van de Europese markten. Als gevolg van de liberalisering van de handel in het kader van de WTO (World Trade Organisation) is dat systeem afgebouwd en vanaf 1992 vervangen door, in eerste instantie, gekoppelde premies per hectare en per dier. In 2003 werd in het kader van de Mid Term Review gestart met de ontkoppeling van de premies van de productie. Een uitzondering daarop is de zoogkoeienpremie, die nog steeds gekoppeld is.

De inkomens- en bedrijfstoelagen worden berekend op basis van historisch verworven rechten en uitgedrukt in een bedrag per hectare. Het bedrag van dat toeslagrecht wordt berekend op basis van de bekomen premies uit het verleden. Een dergelijk toeslagrecht verschilt dus van bedrijf tot bedrijf en bedraagt in Vlaanderen gemiddeld 486 euro per hectare.

Een bedrijf met veel dieren en weinig grond zal bijvoorbeeld een relatief hoog toeslagrecht per hectare ontvangen in vergelijking met een gespecialiseerd akkerbouwbedrijf dat over veel gronden beschikt. Jaarlijks moet de landbouwer aantonen dat hij over voldoende hectares beschikt om toeslagrechten te kunnen activeren.

In Vlaanderen ligt het aantal toeslagrechten op ongeveer 480.000, wat overeenkomt met een areaal van 480.000 hectare, indien ze allemaal geactiveerd worden. Het totale areaal in Vlaanderen waar toeslagrechten op geactiveerd kunnen worden, ligt tussen 600.000 en 620.000 hectare.

De hervormingsvoorstellen van de Commissie stellen een overgang voor van het historisch naar het regionaal model. In een regionaal model wordt de bedrijfstoelage toegekend op regionaal niveau, wordt per hectare de steun berekend en krijgen alle landbouwers dezelfde steun per hectare. Dat betekent voor Vlaanderen een zeer belangrijke herverdeling van rechtstreekse steun tussen landbouwers en sectoren.

Door de vermindering van het totaal beschikbaar landbouwbudget in het kader van het Meerjarig Financieel Kader en de herverdeling van het landbouwbudget ten voordele van nieuw toegetreden landen, daalt de totale hoeveelheid inkomenssteun die in Vlaanderen kan worden toegekend aanzienlijk. Op basis van een eerste rekenmodel zal deze daling om en bij de 67 miljoen euro bedragen, een daling tot 166 miljoen euro. Dat betekent dat een gemiddeld toeslagrecht nog slechts 268 euro per hectare bedraagt, een daling met 45 percent. Er zullen wel meer hectares zijn waarvoor steun ontvangen kan worden, waardoor het verlies beperkt zou kunnen worden tot 26 percent.

Voor individuele bedrijven, zeker de rundveebedrijven, kan het verlies nog hoger oplopen. Hoe hoger het huidige toeslagrecht, hoe groter de verlaging. De invoering van een regionale 'flat rate' brengt een verschuiving mee van 45 miljoen euro tussen de Vlaamse bedrijven onderling.

3.2. Vergroeningsvoorstellen

De toeslagrechten zullen voortaan uit twee componenten bestaan: een basistoelage van 70 percent en een vergroeningscomponent van 30 percent. Het basistoelage wordt bekomen op basis van de referenties uit het verleden. Om de vergroeningscomponent te ontvangen, is elke landbouwer verplicht om op zijn subsidiabele hectares drie vergroeningsmaatregelen na te leven.

De eerste maatregel is gewasdiversificatie en geldt voor elke landbouwer met meer dan drie hectare akkerland. Op het akkerland dienen minimaal drie gewassen verbouwd te worden, elk van de gewassen moet minimaal 5 percent van het akkerland in beslag nemen en de hoofdteelt mag maximaal 70 percent van het areaal in beslag nemen. Op dit moment voldoet zowat 50 percent van de Vlaamse landbouwbedrijven aan deze voorwaarde.

12.000 bedrijven voldoen in hun bedrijfsvoering op dit moment dus niet aan deze voorwaarde.

De tweede voorwaarde betreft het behoud van blijvend grasland. Landbouwers moeten het blijvend grasland zoals aangegeven in de verzamelaanvraag van 2014 behouden. Op dit moment zijn er ongeveer 17.000 landbouwers die aan die verplichting moeten voldoen. Het totale areaal blijvend grasland onder instandhoudingsplicht bedraagt 147.440 hectare. Omdat deze maatregel in Vlaanderen al op bedrijfs- en perceelsniveau wordt opgevolgd, worden er voor de toepassing van deze maatregel geen grote moeilijkheden verwacht.

De derde voorwaarde gaat over ecologisch focusgebied. Landbouwers moeten minimaal 7 percent van de subsidiabele oppervlakte, met uitzondering van percelen blijvend grasland, als ecologisch focusgebied inschakelen in de bedrijfsvoering. Het gaat dan om braakland, het behoud en het aanplanten van landschapselementen, aanleg van bufferstroken en beboste landbouwgrond. Volgens een eerste schatting zal in Vlaanderen zowat 43.000 hectare ecologisch focusgebied voorzien moeten worden. Volgens de landbouwadministratie kan op dit moment, zelfs bij een ruime interpretatie van het ecologisch focusgebied, slechts 22 percent van de landbouwers aan deze voorwaarde voldoen. De opportuniteitskost om deze voorwaarde na te leven, zal volgens de minister-president heel wat hoger zijn dan de te ontvangen vergroeningspremie. Voor Vlaanderen geldt dus absoluut niet – zoals de Europese Commissie voor ogen had – dat de vergroeningspremie een incentive is om maatregelen te nemen ten bate van klimaat en leefmilieu.

De minister-president verduidelijkt deze analyse nog op basis van het volgende overzicht:

Nieuwe architectuur - Vorm

VANDAAG:

1. Bedrijfstoeslag (verplicht)
2. Gekoppelde stelsels (optioneel)
3. artikel 68 (optioneel)

VANAF 2014

1. Basisbedrijfstoeslag (verplicht)
2. Groene toeslag (verplicht)
3. Toeslag voor gebieden met natuurlijke beperkingen (optioneel)
4. Toeslag voor jonge starters (verplicht)
5. Alternatief stelsel voor kleine landbouwers (verplicht)
6. Gekoppelde stelsels (optioneel)

'verplicht': de lidstaat moet dit aanbieden
'optioneel': de lidstaat kan dit aanbieden

Nieuwe architectuur - Financieel

GLB 2013: 263 mio C	
Bedrijfstoeslag-regeling	88 %
Gekoppelde steun	11 %
Specifieke steun	1 %

GLB 2020: 246 mio C	
Overdracht naar 2 ^e pijler	max. 10 %
Stelsel voor kleine landbouwers	max. 10 %
Toeslag voor vergroening	30 %
Toeslag voor jonge landbouwers	max. 2 %
Gekoppelde steun	max. 10 %
Basisbedrijfstoeslag-regeling	rest

euwe architectuur - Financieel

Nieuwe architectuur – Impact gemiddelde landbouwer

Gemiddelde	2013	2020	evolutie
Directe steun per begunstigde (excl. zoogkoeienpremie ¹)	10.152 euro	7.551 euro	-26%
Waarde toeslagrechten	486 euro/ha (gemiddeld)	268 euro/ha (gelijk in regio) Waarvan: 107 euro vergroening	-45%
Aantal toeslagrechten per begunstigde	21	28	+35%

¹ **Opmerking:** hier wordt verondersteld dat zoogkoeien gekoppeld blijven en dat het totale budget hiervoor gelijk blijft.

De minister-president besluit met de conclusie dat de problematiek ernstig is en dat hij hoopt dat de commissie eensgezind een aantal prioriteiten en accenten kan vastleggen, om er samen met alle betrokkenen op Europees niveau voor te zorgen dat ook de Vlaamse landbouw, die zeer innovatief en intensief is, in de toekomst alle kansen krijgt.

III. BESPREKING

De heer *Jos De Meyer* benadrukt het belang van het feit dat de minister-president deze analyse van de GLB-voorstellen eerst in de commissie brengt. De spreker schetst dat de commissie reeds twee jaar de hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid bespreekt, hoorzittingen heeft georganiseerd en gesprekken heeft gevoerd met de administratie, de landbouworganisaties, natuurverenigingen en de minister-president. Die werkzaamheden mondden uit in een voorstel van resolutie (*Parl. St. Vl. Parl. 2010-11, nr. 705/1*), dat zowat unaniem werd goedgekeurd door het Vlaams Parlement.

De heer *Karlos Callens* verwijst naar de door het parlement goedgekeurde resolutie, die als een goede basis wordt beschouwd voor het Europees landbouwbeleid. Maar het enige belangrijke element uit de voorstellen van de Europese Commissie dat overeenstemt met de resolutie is dat het totale budget niet vermindert. Voor de andere accenten heeft de Commissie vooral rekening gehouden met de nieuwe lidstaten. De spreker verwijst in dat kader naar het feit dat er in Polen nog meer dan een miljoen kleine landbouwers zijn. Dat maakt het natuurlijk moeilijk om een evenwicht te vinden met de verwachtingen vanuit Vlaanderen.

Het stuit de heer Callens tegen de borst dat kleine landbouwers vrijgesteld worden van elke administratieve verplichting. Er is dus geen zicht op de praktijken op het vlak van hygiëne, gezondheid, milieu en dierenwelzijn, wat bij het lid de vrees doet ontstaan dat er weinig aandacht voor zal zijn. Op die manier is er geen evenwichtige verdeling tussen verplichtingen en baten.

Dit voorstel van de Europese Commissie is voor de heer Callens en de Open Vld onaanvaardbaar. Iedereen dient inspanningen te leveren om de Europese Commissie ervan te overtuigen dat aanpassingen absoluut noodzakelijk zijn. Er moeten bondgenootschappen gezocht worden om de nodige wijzigingen van de voorstellen door te voeren, want de economische leefbaarheid van de Vlaamse land- en tuinbouw staat sterk onder druk.

De heer Callens kant zich niet tegen vergroening op zich, maar als de Europese Commissie voorstellen lanceert, moeten die voor iedereen binnen de Europese Unie van toepassing zijn. Bovendien moet ook de import uit derde landen aan dezelfde voorwaarden voldoen.

De heer *Jan Verfaillie* benadrukt dat door de voorstellen van de Europees Commissaris voor Landbouw de landbouw in verstedelijkte gebieden in de problemen komt. Als de huidige voorstellen ook worden uitgevoerd, is dat problematisch voor de Vlaamse landbouw, gelet op de vergroeningsvoorwaarden die goed zijn voor 30 percent van de inkomenssteun.

Aangezien ook het Europees Parlement de voorstellen moet goedkeuren, is er volgens het lid nog veel werk te doen. Hij roept alle fracties op om de Europese beleidsmakers aan te spreken om de plannen bij te sturen.

De heer Verfaillie steunt de oproep van de heer Callens dat producten uit derde landen aan dezelfde kwaliteitseisen moeten voldoen. Maar op dat punt ziet hij wel een belangrijke taak weggelegd voor Europees Commissaris voor Handel De Gucht.

Ook voor CD&V is het huidige voorstel onaanvaardbaar, stelt de heer Verfaillie. De landbouwsector heeft de voorbije jaren al enorm veel geïnvesteerd om de toekomst voor te bereiden, maar met dit Europese voorstel lijkt dat verloren moeite te zijn.

De heer Verfaillie roept de commissie op om een krachtig signaal te sturen naar de Europese Commissie, waardoor ook de minister-president gesteund wordt in de verdere onderhandelingen.

Mevrouw *Tine Eerlingen* ziet enkele positieve elementen, maar ook belangrijke negatieve punten in de voorstellen van de Europese Commissie. Er zijn volgens het lid nog extra cijfergegevens nodig om bepaalde zaken goed te kunnen inschatten. Dat is bijvoorbeeld het geval voor het aantal landbouwers met minder dan 3 hectare areaal.

De verplichte steun voor jonge starters is positief, maar dient dat te gebeuren via financiële steun of in de begeleiding van de bedrijfsvoering? Die tweede mogelijkheid is volgens mevrouw Eerlingen zeker belangrijk, want niet iedere jonge starter heeft noodzakelijk budget nodig.

Het lid informeert nog naar de redenen om de toeslag voor vergroening vast te leggen op 30 percent.

Mevrouw Eerlingen gaat in op de verplichte vergroeningsvoorwaarde om 7 percent van het areaal in te richten als ecologisch focusgebied. Het is quasi onmogelijk om voor Vlaanderen op korte termijn te kunnen voldoen aan die voorwaarde, maar het lid wijst wel op het feit dat voor het garanderen van een goede biodiversiteit 10 percent van de oppervlakte op een ecologische manier ingevuld dient te worden. Wat is volgens de minister-president wel haalbaar voor de Vlaamse landbouwers?

De spreker informeert nog of de specifieke Vlaamse landbouwsituatie in een verstedelijkt gebied in aanmerking zou kunnen komen voor erkenning als kwetsbaar gebied. Acht de minister-president dit realistisch? Over welk percentage van het Vlaamse areaal zou het dan gaan?

De heer *Lode Ceyssens* kan enkel vaststellen dat, naast enkele positieve elementen, vooral de negatieve aspecten van de voorstellen, met onder andere de vergroeningsmaatregelen, doorwegen. Niemand kan tegen vergroeningsmaatregelen zijn, maar het kan niet de bedoeling zijn dat de landbouwers daarvoor de rekening betalen.

De heer Ceyssens acht het pijnlijk dat de kwaliteit van voedsel zo weinig aan bod komt in het Europese landbouwbeleid. Het lid wil ook graag een beter zicht krijgen op de verschuiving van de geldstromen en waar de begunstigen zich situeren.

Het is volgens de heer Ceyssens verstandig om onmiddellijk de koppeling te maken met Nederland en Duitsland, de twee landen die de meest vergelijkbare landbouwsector hebben. Het is nuttig dat de commissie op de hoogte wordt gehouden van de contacten en de gezamenlijk ingenomen standpunten.

Er moet volgens de spreker gezocht worden naar vergroeningsmaatregelen die wel haalbaar zijn voor de Vlaamse land- en tuinbouw. Het is interessant dat concrete voorstellen ook in deze commissie besproken zouden worden.

De heer *Stefaan Sintobin* omschrijft de voorstellen van de Europese Commissie als een drama voor de Vlaamse landbouw. Ook hij heeft niets tegen vergroening, maar in een duurzame landbouw staat wel nog altijd het economische aspect voorop.

Het lid vraagt meer duiding bij de achterliggende motivering voor deze voorstellen van de Europese Commissaris. Werd er niet op gewezen dat onder andere in Vlaanderen al heel zware inspanningen gebeurd zijn, ook op het vlak van vergroening? Dringt dat niet door bij de Europese Commissie? Of kadert het debat over het GLB binnen de discussie over het toekomstige totale Europese budget? Het Europese landbouwbudget staat onder druk, niet alleen bij de publieke opinie, maar ook bij een aantal politieke partijen, die van een nieuw Europees landbouwbeleid gebruik willen maken om het budget te laten dalen.

Ook over het verdere tijdpad vraag de spreker meer informatie.

De minister-president stelde te zullen zoeken naar coalities. De heer Sintobin wil daar meer concrete informatie over. Zit Vlaanderen helemaal op dezelfde lijn met bepaalde lidstaten? Of gaat het om coalities over deelaspecten? Hoe schat de minister-president de kans op bijsturingen in?

Aangezien ook het Europees Parlement de voorstellen moet goedkeuren, acht de heer Sintobin het raadzaam dat alle fracties hun Europese parlementsleden informeren over wat Vlaanderen te wachten staat met de huidige voorstellen voor een nieuw Europees landbouwbeleid.

Volgens mevrouw *Els Robeyns* hebben de door de minister-president toegelichte cijfers de situatie pijnlijk duidelijk gemaakt. De huidige voorstellen komen duidelijk niet tegemoet aan de verwachtingen die geformuleerd werden in de door het parlement goedgekeurde resolutie over de hervorming van het GLB.

Pas in januari 2013 zullen de definitieve beslissingen worden genomen, dus er is nog een lang debat te gaan. De tegenstelling tussen oude en nieuwe lidstaten en de codecisieprocedure met het Europees Parlement maakt de situatie zeker niet eenvoudiger.

Een aantal aanpassingen zijn volgens mevrouw Robeyns onvermijdelijk, maar in de resolutie werd gepleit voor een geleidelijke evolutie en voldoende flexibiliteit, zodat de lidstaten een beleid op maat kunnen uitwerken. Dat ontbreekt volgens het lid heel duidelijk in de huidige voorstellen.

Mevrouw Robeyns is absoluut voorstander van meer aandacht voor de vergroeningsmaatregelen – die ook noodzakelijk zijn met het oog op bijvoorbeeld biodiversiteit –, maar het moet wel realistisch blijven. Als de kosten hoger liggen dan de premies, zijn daar grote vragen bij te stellen. Als een verplichte maatregel wordt voorgesteld waar maar 20 percent

van de Vlaamse landbouwbedrijven aan kan voldoen, is de overgang veel te drastisch. Bijsturingen zijn dus nodig.

Het Europees landbouwbeleid moet, zoals weergegeven in het eerste punt van de resolutie van het Vlaams Parlement, antwoord bieden op de uitdagingen waar de landbouw vandaag mee geconfronteerd wordt. Dan gaat het bijvoorbeeld over de prijsvolatiliteit, de positie van de boer in de keten en speculatie. Daaraan wordt blijkbaar weinig aandacht besteed in de voorstellen van de Europese Commissie.

Mevrouw Robeyns was in de veronderstelling dat het subsidiesysteem vereenvoudigd zou worden, maar uit de toelichting van de minister-president leidt zij af dat dit absoluut niet het geval is.

Het lid wil van de minister-president nog de concrete punten horen waarvoor coalities gezocht zullen worden met andere lidstaten.

De heer *John Crombez* vraagt meer duiding over het gebruik van biomassa als energiebron, zoals besproken tijdens de Europese Ministerraad van 20 september, en wat het concreet betekent dat de import van vaste biomassa uit derde landen steeds geëvalueerd moet worden op de belasting van het milieu tijdens het transport.

Volgens de heer *Jos De Meyer* zijn de voorstellen voor het GLB geïnspireerd door de nieuwe Europese lidstaten en/of landen met grote open ruimte. Met de landbouw in verstedelijk gebied wordt niet of onvoldoende rekening gehouden.

Bondgenootschappen met andere lidstaten zijn volgens de spreker heel belangrijk. Maar daarnaast is het ook belangrijk om in Vlaanderen en België voldoende bondgenoten te hebben, zodat niet alleen de landbouwsector, maar ook andere sectoren uit het maatschappelijk middenveld inzien dat de land- en tuinbouw een toekomst hebben in Vlaanderen en de gestelde vragen en gemaakte opmerkingen ondersteunen. Ook deze commissie zal, afgaande op de interventies van de leden, volgens de heer De Meyer een bondgenoot blijven. Om dat bondgenootschap stevig te houden, vraagt de spreker aan de minister-president om de commissie steeds als eerste te informeren.

Minister-president *Kris Peeters* gaat eerst in op de motivatie voor de hervorming van het GLB en onderstreept dat de landbouw op wereldniveau voor gigantische uitdagingen staat. Tegen 2050 zal de wereldbevolking gestegen zijn tot boven de 9 miljard, wat betekent dat de voedselproductie met 70 percent zal moeten stijgen. Europa heeft een belangrijke rol te spelen inzake voedselzekerheid en voedselveiligheid. Daarnaast zijn er ook de klimaatwijzigingen waar Europa op in moet spelen, wat gebeurt met vergroeningsmaatregelen.

De minister-president wijst erop dat binnen Europa natuurlijk het debat wordt gevoerd over de financiering. Landbouw neemt traditiegetrouw een niet onbelangrijk deel van het Europees budget voor zijn rekening. Sommigen menen dat de budgetten voor landbouw te hoog zijn en beter gericht kunnen worden op andere belangrijke prioriteiten zoals innovatie.

Als het totale budget niet stijgt – en zelfs niet aangepast wordt aan de inflatie – en er is een overduidelijke vraag van de nieuwe lidstaten om recht te hebben op een groter deel van de landbouwmiddelen, rijst snel de vraag voor wie de middelen zullen dalen en hoe dat georganiseerd moet worden.

Het huidige GLB moet voor de minister-president zeker worden aangepast. De vraag is natuurlijk of het huidige voorstel de vooropgestelde problemen zal oplossen. Naast een

aantal positieve elementen is het antwoord op die vraag negatief, wat betekent dat een bijsturing nodig is.

De minister-president veronderstelt dat het vastleggen van het aandeel voor de vergroeningsmaatregelen op 30 percent van de directe steun, minstens een gevolg is van overleg tussen de Commissaris bevoegd voor Leefmilieu en de Commissaris bevoegd voor Landbouw. Er is volgens de spreker echter geen argumentatie beschikbaar waarom het precies 30 percent is. De Commissaris doet een voorstel dat besproken wordt en nog aangepast kan worden.

De minister-president kan wel de redenering volgen dat, als aanzienlijke Europese budgetten voor landbouw worden uitgetrokken, er ook een maatschappelijk draagvlak voor moet zijn. Dat draagvlak kan zeker vergroot worden als het aspect vergroening wordt geïntegreerd. De concrete invulling is natuurlijk een andere discussie. Volgens de minister-president rijst de vraag of de stringente toepassing met de voorgestelde drie verplichte voorwaarden wel voldoende effect zal sorteren. Bovendien moeten de landbouwers al heel wat richtlijnen inzake leefmilieu nakomen en doen zij al veel inspanningen. De vergroeningsmaatregelen komen daar nog bovenop. Er is volgens de minister-president geen enkele sector die bovenop de bestaande richtlijnen nog extra inspanningen moet leveren om tegemoetkomingen te kunnen ontvangen.

Er is meer keuzevrijheid nodig om de vergroening door te voeren. Zo zou bijvoorbeeld ook groenbedekking in aanmerking moeten kunnen komen en is pijler II een meer aangewezen instrument om de vergroening te realiseren.

De huidige voorstellen zijn ook geen verlichting van de administratieve lasten, stelt de minister-president.

De spreker zoomt in op het element van de oneerlijke concurrentie. Er is de oneerlijke concurrentie tussen Europa en derde landen, maar ook binnen de Europese Unie zijn er aspecten die de concurrentiepositie beïnvloeden. In Vlaanderen, met een oppervlakte van 13.500 vierkante kilometer, wordt niet alleen voor elke vierkante meter strijd geleverd tussen de diverse bestemmingen – landbouw, natuur, industrie, wonen –, maar moet elke vierkante meter landbouwgrond ook optimaal renderen, want de grondprijs is heel hoog. Als 7 percent van het areaal moet worden ingericht als ecologisch focusgebied is de impact van die maatregel op de rentabiliteit van een landbouwbedrijf in Vlaanderen veel groter dan elders, juist omwille van de hoge grondprijzen. Dus de oneerlijke concurrentie zal zich volgens de minister-president ook snel binnen Europa manifesteren, en de regio's die de landbouwgrond zeer efficiënt gebruiken, zullen daar mogelijk het slachtoffer van zijn.

Jonge landbouwers zouden volgens de minister-president ongeveer 4 miljoen euro extra inkomenssteun kunnen krijgen. Er dient over gewaakt te worden dat de voorgestelde regeling voor kleine landbouwers – verwijzend naar de meer dan 1 miljoen kleine landbouwers in Polen – het systeem niet ontwricht, benadrukt de minister-president. Het is voor Vlaanderen cruciaal dat het debat gaat over actieve landbouwers. Er moet worden voorkomen dat niet-landbouwers aanspraak kunnen maken op een deel van de budgetten.

De minister-president geeft nog mee dat de administratie constant werkt aan de onderbouwing van de argumenten met cijfermateriaal.

Het zal erop aankomen om in het lange debat de juiste accenten te leggen en goed onderbouwde aanpassingsvoorstellen te doen. Ook het Europees Parlement speelt een belangrijke rol. De minister-president gaat ervan uit dat alle commissieleden ook hun partijgenoten in het Europees Parlement zullen aanspreken.

Afhankelijk van het thema zal gezocht worden naar coalities, geeft de minister-president aan. De intensiteit van de landbouw in Nederland en Denemarken is te vergelijken met de situatie in Vlaanderen, hoewel Nederland bijvoorbeeld voor de inkomenssteun andere accenten legt. Met een flexibele opstelling zal voor elk accent gezocht worden naar overeenstemming met andere lidstaten.

De minister-president overloopt nog het tijdpad voor de verdere besprekingen. Zowel in november als december 2011 zal de Europese Ministerraad Landbouw zich buigen over de voorstellen. De eerste helft van 2012 is Denemarken voorzitter van de Europese Unie en in 2013 zou een definitief voorstel aanvaard moeten worden.

Mevrouw *Loes Lysens* verduidelijkt dat het gebruik van vaste biomassa als energiebron een prioriteit is van het Poolse EU-voorzitterschap. Polen wil extra premies geven aan kleine landbouwers die hun productie gebruiken voor biomassa als grondstof voor energie. In juni vond daarover een technisch seminarie plaats, maar de reacties waren vrij lauw, omdat het heel duidelijk is dat Polen het voorzitterschap gebruikt voor een intern politiek idee. De lidstaten hebben er vooral op gewezen dat voedselproductie voorrang heeft op de productie van grondstoffen voor hernieuwbare energie. Bovendien hebben de lidstaten ook aangegeven dat er voldoende maatregelen voorhanden zijn in de plattelandsprogramma's, zowel voor investeringssteun als voor ondersteuning van innovatie en onderzoek, en zij dus geen bijkomende maatregelen wensen te nemen. De verwachting is dat het Poolse voorzitterschap hier nu verder geen gevolg meer aan zal geven, aldus mevrouw Lysens.

Tijdens de Raad werd ook gevraagd of de lidstaten al dan niet voorstander zijn van de import van vaste biomassa uit derde landen. De lidstaten gaven aan dat import uit derde landen moet kunnen, want we mogen onze grenzen niet afschermen, maar de milieubelasting moet altijd worden afgewogen tegen het milieuvoordeel van hernieuwbare energie.

Minister-president *Kris Peeters* besluit dat de commissie op de hoogte zal worden gehouden over de verdere evoluties en drukt zijn hoop uit dat de commissie opnieuw eensgezind een aantal klemtonen kan leggen.

De heer *Jos De Meyer* verwijst nog naar de door het Vlaams Parlement goedgekeurde resolutie over de minstbedeelden. Uit de toelichting blijkt dat de discussie op Europees niveau geblokkeerd is. Op welke manier zal dit dossier een vervolg krijgen?

In een verslag uit het Europees Rekenhof een aantal bezorgdheden over de bedeling van schoolmelk, schetst de heer De Meyer. Is die bezorgdheid terecht en hoe wordt het dossier verder opgevolgd?

Mevrouw *Loes Lysens* schetst dat het dossier van de minstbedeelden werd behandeld tijdens de Raad Landbouw van september. Begin oktober heeft de Raad Sociale Zaken zich erover gebogen en het kwam opnieuw aan bod tijdens de Raad Landbouw van 20 oktober. De zes lidstaten die de blokkeringsminderheid vormen, weigeren elke onderhandelingsmarge om principiële redenen. Voedselbedeling is volgens hen sociaal beleid en dat behoort toe aan de lidstaten en niet aan Europa. Het verdere verloop van het dossier is onduidelijk. Het voorzitterschap zal het dossier opnieuw bekijken, maar aangezien alle geleverde inspanningen om de lidstaten tot soepelheid aan te zetten zonder resultaat bleven – zo heeft de Franse minister Le Maire de zes ministers bezocht met de vraag om een stap te zetten –, is het afwachten wat het vervolg zal zijn. Om de winterperiode op een sociaal aanvaardbare manier te kunnen overbruggen, is een technische overgangsregeling voorzien voor het programma 2011. Dat programma moest normaal gezien stopgezet worden op 30 september, maar de lidstaten die nog budget en producten van het programma 2011 over hebben, mogen die blijven bedelen tot februari 2012.

Mevrouw Lysens geeft mee dat de diensten het rapport van het Europees Rekenhof nog bestuderen. Daar zal later op gereageerd worden.

Jos DE MEYER,
voorzitter

Els ROBEYNS,
verslaggever